

DE AVONDBODE,

ABONNEMENT

AAN HET BUREAU VAN HET BLAD,
Warmoesstraat, N°. 206.

En bij alle Boekhandelaars en Postkantoren van het Rijk;

Brieven, Gelden, enz., moeten franco
worden ingezonden.

ALGEMEEN NIEUWSBLAD

PREZEN

VOOR 3 MAANDE,

te Amsterdam..... f 7 —
en Buitensiden franco..... f 8 —

Advertentien.

ZEVEN REGELS of minder..... f 1.75.
Elken regel meer..... f 25.
ZEGEL voor elke advertentie en herhaling..... f 35.

voor Staatkunde, Handel, Nijverheid, Landbouw, Kunsten en
Wetenschappen.

DE STERKE DRANK.

(Verlof en Slot.)

De bevoegdheid en de roeping der Regeringen zijn derhalve aan geen twi-
fel onderhevig. Maar zouden zij wellicht zich behooren te laten weerhouden,
door de gewone bedenking, dat het hard zoude zijn, den armen man zijn
beste genot te ontnemen? Het antwoord is gemakkelijk op te maken uit
de werkes van Helling en Zschokke. En, inderdaad, het zoude eene
zonderlinge menschlievendheid zijn, die den mensch naar ziel en ligchaam
in het verderf stort. Reeds de omstandigheid, dat de jenever het beste
genot van den armen man geworden is, is voor de Overheden, die den in-
vloed en de gevolgen van dit genot kennen, of althans kunnen kennen,
reden genoeg, om hetzelfde te betengelen.

Of zoude men wellicht tegenwerpen, dat de belangen van de branderijen,
sociëteiten, jeneverwinkels, enz., eenen billijken grond opleveren, om het
kwaad te laten voortduren en voortwoeden? Maar dergelijke tegenwerping
zoude zelve geenen billijken grond hebben; want het is hier te doen om
godsdienst en zedelijkheid, en om den staat, als heider inbegrip en als het
hoogste en diepste element, waarin de geest, als zoodanig, werkelijk is,
leeft en zich beweegt, — en wie zal nu in ernst volhouden, dat deze
zouden moeten worden opgeofferd aan den sterken drank, enkel omdat
het bereiden en verkoopen daarvan een bestaan verschaft aan een getal
mensen, hetwelk zeer gering is bij vergelijking tegen de miljoenen men-
schen, wier tijdelijk en eeuwig heil er door vernietigd wordt (1). Men
zoude even goed de speelhuizen en bordeelen in bescherming kunnen ne-
men; want ook deze heroeven verschaften brood aan velen en men kan
immers, naar de gewone wijze van beschouwing, zeggen, dat de god- en
zilverstukken, door bankhouders en roffianen wederom in omloop gebracht,
onkundig zijn van den vloek, die aan dezelve kleef.

Besluiten wij dan, niet alleen, dat de overheden bevoegd zijn het mis-
bruik tegen te gaan, maar ook, dat zonder hare tussenkomst het doel
nimmer duurzaam en op eene met het wezen van den Staat overeenkomstige
wijze kan worden bereikt. En om ons, met opzigt tot dit laatste, voor zoo
veel des noodig, nog nader te overtuigen, behoeven wij slechts de dage-
lijksehe ondervinding te raadplegen. Zschokke meldt veel goeds van de
Matigheids-genootschappen in Noord-Amerika; doch, vragen wij, zou daarop,
bij een nauwkeurig onderzoek, niets af te dingen zijn? En zullen deze
genootschappen zich op den duur staande houden? De tijd zal het leeren;
doch ten aanzien van Engeland kunnen wij ons beroepen op het berigt,
waarmede de schrijvers van het *Athenaeum* hun meermalen aangehaald ver-
toog besluiten. Er wordt daarbij gezegd, dat, ondanks de Matigheids-
genootschappen, het gebruik van sterke dranken bestendig toeneemt en de
opbrengst der regten in dezelfde verhouding klimt. Gedurende het dienst-
jaar van 1834 op 1835 bedroeg de verbruikte hoeveelheid rum, brandewijn,
jenever, likeuren en Engelsch gedistilleerd, niet minder dan 38.263.155
gallons; en de regten beliepen de verbazende som van £ 8,347,543 of
f 100.170,516.00.

En waaraan anders is dit toe te schrijven, dan daaraan, dat de Rege-
ringen zich de zaak niet aantrekken? Of zoude een zoo ontzettend ver-
gaders het stoken en verkoopen van sterke dranken deden straffen; mis-
maakt, of geheel of voorwaardelijk verboden? En wat zullen op den duur
Matigheids-genootschappen op de volken vermogen, wanneer de hoogste, de
van God ingestelde magten, zich onverschillig betoonen? Ja, wanneer het zelfs
schijnen kan, dat zij belang hebben bij de toename van het kwaad, om
dat daardoor de openbare inkomsten gestijfd worden. Of zou niet het onbe-
schaafde gedeelte der volken dien schijn ter zijner regtvaardigheid kunnen in-
roepen? en kan het daaruit niet aanleiding nemen, om met de Matigheids-
genootschappen den spot te drijven en in het misbruik te volharderen?

Er is geene Regering denkbaar, die in ernst een misbruik, strekkende
tot bevordering van de zedeloosheid der burgers, zoo als in deze het mis-
bruik van sterke dranken is, zou willen dienstbaar maken aan de vermeer-
(1) Men kan in dit opzigt ook nog aanvoeren, dat, wat het geldelijke
betreft, de vermeerdering der Bierbrouwerijen niet uit het oog mag worden
verloren. Deze ondersteunen evenzoo den graanhandel en het binnenlandsche
vervoer, en verschaften aan vele handen brood.

dering der openbare inkomsten. Zij schrijft geenen accijns uit, om het volk
tot misbruik aan te moedigen, maar veel meer om het van misbruik af te hou-
den. Elke Regering, als eene dienaar van Gods, verondigt de leer: « is 't, dat er
iemand is een dronkaard, met denzelven zult gij ook niet eten. — En wilt gij
niet vreezen voor de Overheid, zoo doet wat goeds; maar doet gij wat
kwaads, zoo vrees, want zij draagt het zwaard niet te vergeefs. » Zij kan
dus het misbruik niet willen, en zij wil het ook niet. En waarom zwijgen
niettemin vele Regeringen? En waarom schijnt het, alsof zij het zwaard te
vergeefs droegen?

Het antwoord ligt in den gewonen loop der dingen, in vooroordeelen, in
de verkeerde rigting der algemeene beschaving, — die ook de Overheids-
personen aankleeft, want zij worden, gelijk men weet, uit het volk geko-
zen, — eigenbelang en wat dies meer zij. In het boekje van Zschokke
(bladz. 17, 18 en 19) en in dat van Helling (bladz. 23, 24 en 26),
lezen wij: « Ziet men niet geestelijken in de wijnhuizen? Treft men niet
predikanten en monniken aan, die zuipers en dronkaards zijn? Vindt men
niet opvoeders van de jeugd, niet hoogleraren bij zuipgelagen, waar de-
zelfde razen en tieren en aan het beste gedeelte der jeugd tot spot en er-
geris verstrekken? Maar, mijne Heeren, zoo diepe wortelen heeft het
kwaad in het algemeen reeds bij ons geschoten, dat men het geheel voor
geen kwaad meer houdt; dat men het nauwelijks nog als een klein gebrek
aanzielt; als eene zwakheid, die ligt te vergeven is. Zoo ver zijn wij ge-
komen! »

« Onze geneesheeren — — — Aan gezonde menschen is hun niets ge-
legen. Zij waarschuwen niet; zij verbieden den voor hen van voordeel zijn-
den brandewijn en de likeuren niet, waar zij veel visites maken, op het
minst echter in huizen van rijken. — En wat zal ik van onze overheden
en wetgevers zeggen, waaronder wij dronkbroeders, wijnhandelaars, likeur-
fabrikanten, kasteleins, enz. aantreffen? Ik wil niet van beamten spreken,
die zich maar te veel aan wilkeuren, ongeroeftheid en onbeleefdheid schul-
dig maken, wanneer zij te diep in het glas gekeken hebben. In plaats van
de menigte van stokerijen te verminderen, hoort men, hoe dezelve steeds
nog vermenigvuldigen, en ziet men de vrijheid van hantering veranderen
in de vrijheid om bedorven te worden. De menigte van stokerijen (en slij-
terijen) bezwaart noodzakelijk het opzigt over dezelve. — — —
Wij hebben eene wet, die zelfs de zuipers boven matige menschen begun-
stigt. — En die is? Dat de dronkenschap van eenen misdadiger aangezien
wordt als iets, waardoor men hem de straf kan verzachten. Men zegt: hij
was niet in staat zich te bedwingen; het scheelde hem door den drank in
het hoofd. » (2)

Doch genoeg ter verduidelijking van onze bedoeling. Het misbruik wordt
niet door allen en overal als een kwaad beschouwd; de gevoelsloos loop-
nuten; de eene keurt af, waar de andere verdedigt of althans verontschul-
digt; en hoezeer, volgens de bestaande strafwet hier te lande, dronkenschap
niet erkend is als eene reden van verontschuldiging, zoo bestaat er echter,
bij het eigenlijke stitueeren der wet, een vooroordeel in het voordeel van
hem, die in dronkenschap eene misdaad pleegde. (3) En wie zal ontken-
nen, dat de invloed er van zich in menige regterlijke uitspraak laat ont-
dekken? Van daar, — immers naar het ons toeschijnt, — de twijfelach-
tige houding der meeste Regeringen en de weerkerige gedachteloosheid bij
de burgers, waartoe dan de sluwheid en de hebzucht van velen, misga-
ders in het algemeen ook de bijna uitsluitend op het materiële gerigte be-
schaving van onzen tijd, het hare bijdragen; eene beschaving, die het doen

(2) Dit uittreksel uit het werkje van Zschokke geeft een bedroevend
overzicht der gevolgen van het misbruik van den drank, voor die streken van
Duitschland, op welke het geschrevene toepasselijk is. Maar welk een gun-
stig taaleel, tegenover zulk eene schilderij, levert dan ons vaderland niet
op, alwaar (de enkele, zeldzame uitzonderingen daargelaten) de overheden,
de lecraren van de godsdienst, de geneesheeren en de onderwijzers der jeugd
van hooger en minderen rang, in het algemeen voorbeelden mogen heeten van
ingetogenheid en matigheid, in dit opzigt. Wij zijn het, niet te min, met
den schrijver van het artikel volkomen eens, dat het, bij de vorderingen van
het misbruik ook hier te lande, wenschelijk zoude zijn, indien, voor zoo
ver zulks mogelijk is, krachtadige voorzieningen tot bestrijding van het
kwaad mogten genomen worden.

(3) In Oostenrijk en Pruisen is de wetgeving zeer stellig op dit punt.

en laten van den burger niet aan de zedelijkheid, in eenen Christelijken
zin, toetst.

En zoo vertrouwen wij onze beschouwing voldoende te hebben uiteen-
gezet; het zijn, naar onze overtuiging, de Regeringen, die den grond
moeten leggen tot betengeling en eindelijke uitroeying van het kwaad; en
dit niet aan de Regeringen als zoodanig, maar aan bijkomende omstandig-
heden worden toegeschreven, en van iedere Regering mag verwacht wor-
den, dat zij, behoerlijk ingelicht omtrent den geweldigen omvang en ont-
zettenden invloed van het kwaad, de noodige maatregelen daartegen zal
uitvaardigen. Iedere Regering bezit ook de middelen, om zich te doen
inlichten; of, beter gezegd, zij alleen bezit de middelen tot een volledig
onderzoek.

Maar welke maatregelen behoort de Regering dan te nemen? Wij zou-
den vermeen onze bevoegdheid te buiten te gaan, indien wij hierop
wildon vooruitloopen. Ons hoofddoel was, de aandacht onzer lezers op het
kwaad te vestigen, naar aanleiding van de werkes van Zschokke, Helling
en prof. Heringa; en tevens aanleiding te geven tot nadere overweging van
de ware betekenis en ongenoegzaamheid der Matigheids-Genootschappen,
waardoor wij als van zelf gebragt werden tot aandoening van den weg, die
ons voorkomt de eene te zijn, langs welken het kwaad krachtdadig, en
tevens in overeenstemming met de grondslagen van den burgerstaat, kan
worden bestreden.

Trekt eenmaal eene Regering zich de zaak aan, dan wordt het onmil-
delijk de pligt van iederen burger, om de door haar uitgevaardigde ver-
ordeningen te ondersteunen, terwijl hij weerkerig zich door die verorde-
ningen gesteund en beschermd ziet. En dan kunnen alle braven en wel-
denkenden de handen ineen slaan en zich verbinden, om, ieder in zijnen
kring, te doen, wat strekken kan ter bevordering van de weldadige bedoe-
lingen der Regering, en waardoor kracht wordt bijgezet aan hare verorde-
ningen, die gelijk de ondervinding ten aanzien van alles, wat het gebied
der zedelijkheid betreft, ons dagelijks leert, eerst door getrouwe algemeene
medewerking hare volkomen vervulling erlangen. Dan kunnen wij ons
vereenigen in Genootschappen of op eenige andere wijze, en aan onze me-
dewerking een wettig bestaan verschaffen, en ons verzekeren van daarin door
de Regering te zullen worden gehandhaafd. Dan kunnen allen, die, ter
zake van hun beroep, vele uren in dienst hebben, landbouwers, loge-
menthouders, stalhouders, timmerlieden, metschers, enz., fabrikanen en
de hoofden van zoo vele andere belangrijke beroepen, zich onderling ver-
staan en tot regel aannemen, wat elders, hier en daar, bij wijze van nit-
zondering en als op zich zelf, beproefd wordt of is, doch, niet gesteund
door hooger gezag, eenen vasten grondslag mist.

NEDERLAND.

AMSTERDAM 11 October. Wij vestigen de aandacht onzer lezers op de
rubriek: NEDERLANDSCHE KOLONIEN, op de 4de zijde van dit blad, waarin
voer belangrijke berichten over de Nederlandsche bezittingen in Oost-Indië
zijn gekomen.

— Op gisteren en ergisteren is alhier, onder voorzitting van Z. Exc.
Jhr. Mr. G. Beelaerts van Blokland, minister van Financiën, gehouden de
gewone zitting van het Amortisatie-Syndicaat, in welke de verrijtingen,
gedurende het vijftiende Boekjaar, geëindigd den 30 Junij 1838, en de
rekening en verantwoording deswege, zoo ook de verdere ter behandeling
voorgedragen onderwerpen, met algemeene stemmen door de vergadering
goedgekeurd, en de door de Permanente Commissie gedane voorstellen aan-
genomen zijn geworden.

— Men verzeemt, dat men sedert eenige dagen zich bezig houdt met
het daarstellen eener maatschappij, ten doel hebbende het invoeren van
geregeld loopende Omnibussen, in alle rigtingen door de stad Amsterdam
en omstreken, op hetzelfde plan als tegenwoordig te Londen in werking is.
Naar men zegt, zal de vracht zoodanig matig worden gesteld, (men wil
weten 15 Cent per persoon) dat men grooten bijval durft verwachten, en
reidende werkzaamheden belast.

— Men schrijft ons uit Leiden, dat laatstleden maandag een aanvang
gemaakt is met den verkoop der bibliotheek, van wijlen onzen landge-

MENSCHELIJK.

ANNE RADCLIFFE.

Omstreeks het midden van 1795, of, om naar de gewoonte van dien
tijd te spreken, in het 3de jaar der Fransche Republiek, toen juist de haat
tegen den Engelschen minister PITT en diens aanhang ten top was gestegen,
pogde eene Britsche vrouw, aan de zijde der grenzen van Zwitserland in
Frankrijk te dringen. Zij had geen pas of vrijgeleide, en gaf voor het
doel harer reize slechts op, dat zij het kasteel van den Sire de FAYET, al-
waar die wreedaard GABRIELLE DE VERGY het hart van haren geliefde te
eten gaf, wilde bezoeken. Deze zonderlinge bewegingen en de landaard
der dame, waren voldoende om haar naar Parijs te voeren en in de con-
ciergerie gevangen te zetten.

De vreemde linge sidderde bij den aanblik van het voor haar bestemde
verblijf, doch, op hare vraag, of er voor vrouwen geen andere en minder
afschuwelijke kerker was, kreeg zij spottend tot antwoord: « dat zij zich
in het paleis van mevrouw CAPET (*Maria Antoinette*) bevond. »

De kerker was een klein vierkant, waarin, behalve de deur, een venster
was, dat slechts, wanneer de gevangene zich des avonds ontkleedde, hal-
vervege mogt gesloten worden, en waardoor de gevangenenbewaarders, in het
nabij gelegen vertrek, al hare bewegingen konden gadeslaan.

Het besef, dat in dat hol de ongelukkige Koningin der Franschen de treu-
rigste dagen had doorgebracht, had eene zonderlinge uitwerking op de aan-
wilt zij met eenen vromen eerbied om zich blikte. « Ik betrad Frankrijk om
voedsel voor mijne gewaarwordingen te zoeken, — welnu die vind ik ruim-
schots hier, — deze kerker kan wel tegen het kasteel van den Sire de FAYET
opwegen. Hier zal ik mijnen roman volendigen, welken ik in Zwitserland
heb begonnen. »

Dadelijk zette zij zich zoo dicht mogelijk bij het venster, haalde eene rol
papier te voorschijn, welke zij der waakzaamheid had weten te onttrekken,
en schreef haastig met een potlood. Reeds begon de avond te vallen en
de gevangene bemerkte al schrijvende de nadering van eenen verspieder niet.

« Ha! Ha! Mevrouw G... D... , denkt gij, dat men zoo maar
ongemerkt aan het zamenstellen van oproerige ontwerpen kan krabbelen? »
riep de gevangenenbewaarder, die haar in de gevangenis geleid had, op eenen
zegevierenden toon, terwijl hij haar de papieren ontnam. « Deze gaan nog
heden naar den heer TALLIEN, en spoedig zullen wij weten, waarmede gij
de vrijheid denkt te belagen, ellendige zendinge van PITT en COBERG. »

TALLIEN ontving dien ten gevolge het geschrevene, doch, geen Engelsch
verstaande en zijn secretaris afwezig zijnde, was deszelfs inhoud hem
onbekend. Terstond echter snelde het lid der conventie naar zijne gemalin,
die zich juist in hare kleedkamer bevond, en hem glimlachend bestrafte,
dat hij zoo onverwachts deze plaats kwam binnendringen.

« Men heeft, » dus antwoordde TALLIEN, « eene verspiedster gevangen ge-
zet en haar deze plannen van eene gevaarlijke zamenzwering ontnomen;
daar zij echter in de Engelsche taal geschreven zijn, zoo wilde ik u ver-
zoeken, mij dezelve te vertalen. »

« De wind huilt op droeven toon door de bladeren. De regen plast in
stroomen neder. ... De schrik, die mijne gevangenis mij inboezemt, wordt
nog vreeselijker; overal zie ik spookgestalten om mij rijzen, en hunne
witte gedaanten zich bewegen! Ach! dat het ongeluk mijn voorhoofd met
eene zoo koude en meedoogenloze hand drukte. ... »

« Zoo sprak JULIA, en hare bevende handen betastten met angstige vreeze
de vochtige muur der om raarsche gewelven van het kasteel van MAZINI. »
« Dat is al eene zeer zond'rlinge zamenspanning, » sprak mevrouw TAL-
LIEN, « beschouwen wij den omslag eens. ... XII hoofdstuk: Het onder-
aardsch gewelf van het kasteel van MAZINI, en hier den naam eener
vrouw. ... ANNE RADCLIFFE. ... Spoedig, geef een order tot in vrijheidstel-
ling; het is de beroemde schrijfster der geheimen van het kasteel van
Udolpho, en geene verspiedster. »

TALLIEN herinnerde zich het romaneske doel der reize van de vreemde-
linge, en vaardigde dadelijk het bevel tot hare in vrijheid stelling uit.
Mevrouw TALLIEN, ofschoon reeds geheel gekleed om zich naar een bal te
begeven, liet dat voornemen varen, en gaf bevel, om de beroemde schrijf-
ster aan haar huis te ontvangen. Daar rolde een rijtuig voor het huis;
mevrouw TALLIEN suelde naar de deur, en de beide vrouwen stonden tegen-
over elkander.

Na van de eerste verbazing bekomen te zijn, betuigde miss RADCLIFFE
hare erkentenis voor de veele de hulp en vriendelijke ontvangst, waarop
weldra een zeer levendig en belangrijk onderhoud volgde.

De beide dames hadden voor den haard plaats genomen, en miss RAD-
CLIFFE, die veel gereisd had en op eenen aangename toon verhaalde,
sprak van hetgeen zij op die reizen gezien en ondervonden had. Onmerkbaar
was het reeds middernacht geworden, en de pendule sloeg dat uur. Op
eens zweeg ANNE; zij beelde, sloeg de oogen angstig in het rond, als of
zij niets dan vreeselijke gedaanten zag. Zij bedekte haar aangezicht met de
handen, en hare ontroering, die al meer en meer toenam, duurde langer
dan een kwartier uren. Ook mevrouw TALLIEN was zeer ontsteld; zij durfde
geen woord spreken tegen de vreemde linge, die plotseling opstond, de deur
opende en, naar het scheen, een wezen, hetwelk zij met den naam van
HENRY bestempelde, beval zich te verwijderen; zij herhaalde dit bevel, en
scheen daarna eene groote verligting te ondervinden.

« Eindelijk heeft hij zich verwijderd, » riep zij uit, en kreeg een zoo he-
vig zenuw-toeval, dat zij voor de voeten van mevr. TALLIEN nederstortte.
Toen zij weder tot zich zelve kwam, hield mevr. TALLIEN haar in de armen;
de opbeurende en troostrijke toespraak diere dame ontlokte haar eenen vloed
van tranen, en zachtjes zeide zij: « ach! het is een vreeselijk geheim. »

Des anderendaags verscheen miss RADCLIFFE in de salon van mevr. TAL-
LIEN, nam aan het onderhoud deel, was opgeruimd, en sprak geen enkel
woord over het tooneel van den vorigen avond; doch toen de pendule half
twaalf sloeg, verbleekte zij, verzonk in gedachten, en vertrok weinig
tijds daarna.

Zoo ging het ook des anderen daags en de volgende dagen.
Mevrouw TALLIEN was te kiesch, om naar de oorzaak van dit gedrag te
vragen, en op deze wijze was eene maand verlopen, toen ANNE RADCLIFFE
zich op zekeren dag bij mevrouw TALLIEN beklagde, dat zij in Frankrijk
gevangen werd gehouden. Overwijd stond mevrouw TALLIEN op, en over-
handigde haar een paspoort, geteekend op den dag zelve, waarop miss
RADCLIFFE de conciergerie verliet.

« Gij wilt uwe vrienden in Frankrijk verlaten, zoo ga, ondankbare, »
sprak mevrouw TALLIEN glimlachende.

ANNE nam de beide welgevormde handen van hare weldoester, liaft

noet, den professor G. J. C. Brauwens, die helaas! te vroeg aan het vaderland, aan de wetenschappen en aan zijne betrekkingen is onttrokken. Gelijk het te verwachten was, heeft deze verkoop veel liefhebbers uitgelokt; terwijl het tevens niet onopgemerkt is gebleven, dat er veelvuldige commissien van het Buitenland, inzonderheid van Parijs bewerkstelligd zijn. Ook voor de koninklijke bibliotheek te 's Gravenhage zijn bereids onderscheidene kostbare werken aangekocht. Men verneemt, dat deze verkoop niet voor den 20sten dezer geëindigd zal zijn.

— In het veertiende Verslag van het Nederlandsche Genootschap tot zedelijke verbetering der gevangenen, uitgebragt in de algemeene vergadering, leest men, met betrekking tot de vestiging van eene afdeling des genootschaps binnen de stad Woerden, het volgende:

«Ten gevolge van eene bijzondere, hietoe bekomen aanleiding, vatte de W. E. A. heer J. de Brauw, burgemeester te Woerden, en tevens vice-president der commissie van administratie, het voornemen op, om door het aanbieden eener teekening aan zijne stadgenooten de gelegenheid te geven, het lidmaatschap des genootschaps te aanvaarden. Aldra was deze lijst door 32 ingezetenen der stad geteekend, en werden wij daardoor in de gelegenheid gesteld, om, overeenkomstig de art. 6 en 17 van het reglement, de daartelling van het bestuur over deze nieuwe afdeling te bevoorwaarden. Op onze uitnodiging verklaarden de nagenoemde heeren zich bereid, het bestuur te aanvaarden; te weten: J. de Brauw, voornoemd, J. Knijff Hz., M. J. van Erp Taalman Kip, C. J. Bredius, F. W. van Oudheusden, J. de Koning Jz. en H. Knijff Hz., alle leden des genootschaps, en de vijf eerstgenoemde tevens regenten van het Huis van Opsluiting en Tuchtiging in het kasteel te Woerden. Genoemde heeren zich later geconstitueerd hebbende, zijn, uit derzelve midden, benoemd tot voorzitter de heer J. de Brauw, tot thesaurier M. J. van Erp Taalman Kip, en tot secretaris F. W. van Oudheusden.

Hoe gepast het ware, om ons met deze aanwinst geluk te wenschen, werd alras blijkbaar, ter zake van de binnen de gevangenis te Woerden bestaande behoefte aan eene doelmatige lectuur. Ter voorziening te dezen aanzien, werden door ons een 50 tal handboeken van den heer Suringar en een gelijk aantal Zondagsboeken van den Wel-Eerw. heer Biben, aan den kommandant dezer gevangenis, den Wel-Ed. Gestr. heer majoor J. Irish Stephensson, toegezonden, als welke, reeds vroeger in het huis van Opsluiting en Tuchtiging te Gent geëmploijerd geweest zijnde, zich in de gelegenheid had bevonden, geheel overtuigd te worden van de weldadige strekking en invloed des genootschaps, op den zedelijken toestand der gevangenen, ook der zoodanige, op wie een crimineel vonnis rust.

In deze behoefte voorzien zijnde, trok de afdeling, of wel het bestuur over dezelve, zich het lot der Israëlitische veroordeelden, in betrekking tot derzelver godsdienstige opleiding, al aanstonds aan. Korthedshalve vermelden wij desaangaande alleen, dat aan ons, door de welwillende tussenkomst der Eerw. vergadering van III. Parnassijns der Nederlandsche Israëlitische synagoge te Amsterdam, ten behoeve der genoemde veroordeelden, geheel kosteloos, zijn verstrekt geworden een twaalfal Israëlitische kerk- of gebedenboeken, terwijl ons door gezegde Eerw. vergadering tevens het verplichtend aanbod is gedaan eener kosteloze bezorging van kerkriemen en kerkkleeders, bij en tot het uitspreken der gebeden, overeenkomstig het Israëlitisch kerkgebruik, vereischt wordende; terwijl de afdeling meergenoemd door ons is geautoriseerd, om zich, voor rekening des genootschaps en ter dienste als boven, aan te schaffen, de dus genoemde Magsorim, zijnde een gebedenboek, bij de Israëlitische feestdagen, nevens de Gamasim, of de 5 boeken van Mozes; door de beschikking van al hetwelk wij vermeen in de zedelijk-godsdienstige behoeften der Israëlitische gevangenen te Woerden in zoo verre zulks van ons afhankelijk is, te hebben voldaan.

— Z. M. heeft goedgekeurd een plan van verdeling der gecombineerde markengronden van de buurtschappen Miste en Corle, in de gemeente Winterswijk, terwijl daarbij de permanente commissie uit het Amortisatie-Syndicaat is gemagtigd, om af te zien van alle regt, dat het domein, als heer der heerlijkheid Bredevoort, ten aanzien van den markengrond van voornoemde buurtschappen zou kunnen doen gelden.

— Ingevolge art. 97 der grondwet, zal de gewone vergadering der Staten-Generaal aanstaanden maandag door Z. M. worden geopend. Veelvuldige werkzaamheden van belangrijken aard schijnen de Kamers dit jaar te zullen bezig houden. Al dadelijk komen in aanmerking de ontwerpen van wet, betrekkelijk de onteigening ten algemeenen nutte, en nopens de droegmaking van het Haarlemmermeer. Vervolgens zal waarschijnlijk dit jaar eene voordragt ingediend worden, tot verbetering van het muinstelsel in ons Rijk. Behalve de begrotingswetten voor 1839, zullen er, in den loop der zitting, ontwerpen tot regeling der belangen van het Amortisatie-Syndicaat, bij het naderende einde van het tweede tienjarig tijdvak, aangeboden worden. Men spreekt van een voorstel, nopens de vervulling der opengevallen plaats van lid der Algemeene Rekenkamer, in verband met den meermalen geuiten wensch tot bezuiniging en vereenvoudiging in het bestuur. Waarschijnlijk zal er ook een voorstel gedaan worden, ten aanzien van de te verleenen vrijstelling van inkomende regten, voor goederen, uit de Westindische bezittingen van den Staat aangebragt wordende.

Indien de staatkundige omstandigheden, in den loop der zitting, onverhoopt geene verandering mogten ondergaan, zullen zij de aanleiding noodzakelijk maken van ontwerpen van wet, tot voorziening in de volle rentebetaling der nationale schuld, en tot dekking van de buitengewone uitgaven, alsmede tot oproeping der ligting van de nationale milieie voor den jare 1839, en tot beteugeling van alle schadelijke woelingen.

Van eenen anderen aard zijn de aan te bieden ontwerpen, tot de invoering der nieuwe wetgeving in verband staande. Te dien aanzien zou er een ontwerp van wet worden voorgedragen op de misdaad van zeerooverij, alsmede omtrent de civile geschillen en misdrijven, in zaken van prijzen en buit. Ook verzekert men, dat er verschillende ontwerpen van wet zullen worden ingediend tot vaststelling der tarieven van de salarissen der practijzen, notarissen, deurwaarders en aangestelde bewaarders, mitsgaders ten opzichte der schadeloosstelling van experten en getuigen in burgerlijke zaken, en omtrent het bedrag en de vereffening van geregtskosten; wijders, dat voor de emolumenten der kantongeregtten; voorts de tarieven ten opzichte van al hetgeen tot de criminele justitie-kosten betrekkelijk is; eindelijk een tarief, waarbij, met inachtneming der plaatselijke omstandigheden, de hoegrootheid zal zijn bepaald der som, welke de schuldeisers respectievelijk behooren uit

te schieten tot het onderhand hunner geëijde schuldenaren. Voorts is het waarschijnlijk, dat men een' aanvang maken zal met de geheele of gedeeltelijke herziening van het wetboek op het strafregt, dat welijgt met de nieuwe wetgeving eenigzins in verband behoort gebragt te worden.

Eindelijk hoopt men, dat de thans te Stuttgart aangeknoopte onderhandelingen met zulk eenen goeden uitslag zullen worden gevoerd, dat, nog in den loop der aanstaande vergadering van de Staten-Generaal, hun eene voordragt betrekkelijk de echtsverbindens van Z. K. H. den erfprins van Oranje zal kunnen worden gedaan, en deze heugelijke gebeurtenis alzo haer volle beslag zal kunnen erlangen.

(R. C.) — Door de Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel is den 4den dezer bekend gemaakt, dat, ten gevolge van het uitgeschreven programma voor een, als daarbij bedoeld, ontwerp tot een te Zwolle te bouwen lokaal, ingeënt voor het provinciaal geregtshof, de arrondissements-regtkamer en het kanton-geregt, elf ontwerpen zijn ingekomen; dat daarvan is uitgekozen het ontwerp, voorzien met de zinspreuk: *de Hoop*, waarvan, na opening van het behoorlijk gezegde naambriefje, is gebleken vervaardiger te zijn, de heer Edouard Louis de Coninck, te 's Gravenhage, aan wien de daarvoor uitgeloopte prijs van drie honderd gulden is toegekend; en dat de overige verzegelde naambriefjes ongeopend zullen worden vernietigd, zoodra en naar gelang de vervaardigers van die ontwerpen deze hun toebehoorende stukken zullen hebben doen afhalen ter griffie van het provinciaal gouvernement alhier, tegen behoorlijk regu, ondertekend met de zinspreuk, welke bij het ingezonden ontwerp behoort, en tevens vermeldende het getal en de omschrijving der stukken, die tot dat ontwerp behooren en alhier ingezonden zijn geworden.

's GRAVENHAGE 10 Oct. Dezer dagen is van de steendrukkers van den heer Backer te Dordrecht gekomen en bij den heer J. van der Beek, alhier, in het licht verschenen, een werkje, dat ten titel voert: *Schoonheden en Merkwaaardigheden van 's Gravenhage*, en opgedragen aan het wel-eedel achtb. stedelijk bestuur dezer residentie, en verveerd met de intekeningen van Z. M. den Koning, Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden, Prinses Albert van Pruisen, enz. Dit werk zal nagenoeg met 30 afleveringen, ieder van twee platen, met een' toepasselijke tekst, compleet zijn. Naar het zich laat aanzien, zal hetzelfde een waardig practijkwerk over deze hoofstad zijn, tot welks ondersteuning niet alleen derzelver ingezetenen aangemoedigd mogen worden, maar ook alle landgenooten, die belang stellen in deze residentie, welke het tooneel van vele gewichtige gebeurtenissen hunner geschiedenis is geweest, en die door hare bekoorlijke ligging vermaard is.

— De burggraaf Du Bus de Gisignies, oud-kommissaris-generaal van Z. M. den Koning in de Oost-Indiën, bevindt zich sedert eenige dagen in deze residentie.

— Op Maandag 29 October aanstaanden en negen volgende dagen, zal de boekhandelaar Scheurleer alhier eene verkoopting houden eener fraaije verzameling van boeken, bestaande in regtsgeleerde, staatkundige, letter-, taal-, dichtkundige en andere wetenschappelijke werken, alsmede de algemeene en Nederlandsche geschiedenis betreffende, benevens eenige atlasen en kaarten, nagelaten door wijlen den edelmogenden heer Mr. J. C. van de Kastele, in leven Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en Wethouder der stad 's Gravenhage.

— Omtrent de verkoopting van de dubletten der koninklijke bibliotheek, waarvan gisteren is melding gemaakt, verneemt men nader, dat de catalogus naar de vakken van geleerdheid, niet naar de indeeling der formaten, is ingerigt. De godgeleerdheid telt 299 Nos.; de regtsgeleerdheid 351; staatkunde 420; wijsbegeerte, enz. 70; natuur- scheikunde, natuurlijke historie en geneeskunde 176; wiskundige wetenschappen, krijgskunde, enz. 254; fraaije letteren, enz. 661; geschiedenis, waaronder cosmographie, aardrijkskundige beschrijving, statistiek, enz. 1642 Nos. Onder de geschiedkundige merkt men op Respublica Elzeviriana, in 16°, zeldzame collectie, voorts, gelijk in de overige vakken, vele drukken van Plantijn, eenige oude Parijsche en Zwitsersche, en vele reis- en landbeschrijvingen der Nederlanders uit het begin der 17de eeuw; eene fraaije verzameling van de Nederlandsche en Europese Mercuriussen; eene corte beschrijving van de strenge belegering en de wonderbaarlijke verlossing der stad Leyden, in Hollandt, door J. Fruijters, Delft 1577, 4°; 56 vol in folio, behelzende Gronovii, Thes. Graec. Ant., Graevii, Thes. Ant. Rom., Graevii et Burm. Thes. Ant. Ital. Neap. etc. etc. Onder de dichtkundige vindt men: Spelen van sinne, vol schoone moralisatiën, gespecit binnen Antwerpen, tot onderwijsinghe van allen liefhebbers der Retoryke, Antw. 1562, onder de fraaije letteren: Nederduitsche Orthographie, Antw. 1531, en onder de regtsgeleerde werken vindt men voortreffelijke drukken der oude jurisprudentie; hetzelfde in het vak der godgeleerdheid.

ROTTERDAM 9 Oct. Naar men meldt, heeft de ijzeren stoomsleper, welke den 3 dezer van hier 4 volgeladen schepen naar diverse plaatsen aan den Rijn opgesleept heeft, nog zes andere Rijn-schepen, te Gorcum liggende, en passant medegenomen, en zal dus p. m. 1,100 lasten Rijnwaarts op hebben gebragt.

BRUSSEL 10 Oct. Naar men verneemt, moet de heer Dumortier, die zich vroeger door een werkje over de Hollandsch-Belgische schuld heeft bekend gemaakt, binnen kort een nieuw vlagschrift in het licht doen verschijnen, waarin hij zich voorstelt, het zoogenaamde regt van België, ten aanzien van eene vermindering der schuld, op nieuw te betoogen. Naar men wil, zal de schrijver daarbij zeer belangrijke documenten voegen, die tot opheldering der dit gewichtige punt zouden moeten strekken.

— In eene der kolennijnen, in den omtrek van Cherleroi, heeft men; op eene diepte van 1,100 voeten, eenen fossilen palmboom ontdekt. Dezelve stond overeind en de wortelen waren verscheidene voeten diep in den grond gesloten; de stam had eene dikte in doorsnede van 36 duimen.

ENGELAND.

LONDEN 8 Oct. De heer Hampton heeft dezer dagen eene gevaarlijke proeve met de parachute genomen. De luchtbal bevatte nagenoeg 16,000 kubiek voeten gaz. Na eenige proeven, waartoe men dacht, dat de voorstelling zien zou bepalen, sneed de heer Hampton, in zijn bootje gezeten,

zwaaijende vertrok hij. Des anderen daags liet hij zich weder aanmelden; ik verhoef, hem binnen te laten. Vuchteloos beproefde hij, gedurende eenige dagen, om mij te spreken, en eens op eenen avond vond men zijn lijf op den dorpel van de woning mijner tante.... Sedert dien tijd vertoont hij zich elken middernacht, strekt de armen naar mij uit, roept mij, en ik ben genoodzaakt om hem te verjagen. — Noch door den arbeid, noch door mijne reizen of eenige verstrooijing, heb ik deze gevreesde verschijning kunnen weten.

Weder hield zij de handen voor haar gelaat, want de pendule sloeg middernacht.

«HENRY! HENRY!» riep zij uit, «ik verveek u! Wacht nimmer van mij vergiffenis of gebeden; van mijne moeder, van mijne zuster moet gij vergiffenis vragen!» Nu kreeg zij weder hetzelfde zenuw-toeval, als waarvan mev. TALLIEN reeds op den eersten avond getuige was geweest.

Des anderendaags vertrok miss RADCLIFFE naar Londen, alwaar zij onmiddellijk liet verspreiden *de Geheimen van het kasteel van Udolpho* en den *Italian*, of de *bieststool der zwarte boeteling* uitgaaf.

ANNE RADCLIFFE huwde in 1807, doch kon zich daardoor niet aan de zinsverlijstering ontrukken, die haar steeds bijbleven. Zij stierf te Lincoln, nabij Londen, den 7 Febr. 1823, in den ouderdom van drie en zestig jaren. Het *New Monthly Magazine* van Mei 1823, pag. 232, kondigt haar overlijden aldus aan:

«De Engelsche letterkunde heeft mistress ANNE RADCLIFFE door den dood verloren; zij was de schrijfster van verschillende geachte romans. Bij haar afsterven had zij sonderlinge hersenschimmen, die haar, sedert hare jeugd, ten gevolge eener romaneske gebeurtenis, waren bijgebleven.»

EEN REKSENPROCES IN ENGELAND.

In het jaar 1759 werd, te *Wingrove*, eene oude vrouw SUSAN HARRIS genaamd, door eene harer buurvrouwen als tooverheks aangeklaagd, onder voorgeve, dat zij het spinnewiel der vrouw zoodanig had betooverd, dat dezelve het niet meer kon draaijen.

De vrouw werd aan deze aanklacht voor den rechter te Londen overgebragt, en de man der aanklagte verdedigde, dat hij de *prof. des Aardrijks* was, en

plotseling het touw door, waarmede de bol aan den grond was gehecht. Dadelijk verhoef dezelve zich met eene schrikbarende snelheid, en tot eene hoogte van nagenoeg 7,000 voeten gekomen, ontlooids de heer Hampton de parachute. Nu was de angst der toeschouwers onbeschrijfelijk. De bol draaide in het rond en steeg hooger; doch kwam nog veel vroeger neder, dan de parachute. Zonder het minste letsel bereikte de heer Hampton met de parachute den grond. De heeren Rush en Green zullen, naar men zegt, weldra eene proeve nemen, om met den luchtbal zoo hoog te stijgen, dat hunne ademhaling belemmerd wordt.

— De dahlia's zijn door de bloemliefhebbers in Engeland dit jaar zoo gezocht, dat dezelve met 30, 40 en zelfs met 50 guinjes betaald worden.

— Naar men verneemt, is donderdag morgen II. de Leeuw van den heer Amburgh, terwijl die heer bezig was het dier tot eene nieuwe voorstelling, in den circus van Astley's theatre, af te rigten, op het tooneel onder de schouwspelers gesprongen, en zou bijna ontsnapt zijn.

— Zaterdag II. heeft de graaf van Senft Pilsach, en heden de Oostenrijksche, Turksche, Russische en Hanoversche gezanten, aan het Ministerie van Buitenlandsche zaken gearbeid, en zijn er dépêches ontvangen van onze gezanten bij de hoven van 's Gravenhage, Stockholm en Kopenhagen, alsmede van den gezant te Brussel.

— De discussiën, die onlangs werden gevoerd over het Egyptische vraagstuk, hebben eenen nieuwen kampvechter in het strijdperk gevoerd; een inboorling uit Neder-Egypte, met name Hassanaine al Besunier, die zich in Engeland bevindt, om zijne opvoeding te voltooijen, heeft eene brochure in brieven aan lord Palmerston uitgegeven, waarin hij den Ooster-Koning tracht te verdedigen tegen de beschuldigingen, welke de Engelsche periodieke pers tegen hem aanvoert. Ten slotte begeert de schrijver, dat Engeland, om zijne Egypte handele, als het omtrent Brazilië, Mexico, Columbia en Griekenland gedaan heeft, de vorderingen van Mohamed-Ali erkennen, en hem onder het getal der potentaten opnemen.

— Gisteren morgen is de markies Clanricarde, Britsch gezant te St. Petersburg, met familie en gevolg naar Sheerness vertrokken, om zich aan boord van het fregat Cleopatra naar Cronstadt te begeven, van waar hij, met eene Koninklijke stoomboot, die reeds derwaarts is gestevend, naar zijne bestemming zal vertrekken.

LEVERPOOL 7 Oct. Gisteren avond is in een der pakhuizen, nabij het dok, brand ontstaan, waarschijnlijk door de onvoorzigtigheid van een der werklieden. Die eene pijp heeft geroookt, op een plaats, waar halen katoen lagen. Reeds zijn vijf groote pakhuizen, en de daarin aanwezige goederen verbrand; voorloopig schat men de schade op 200,000 £ st. (2,400,000) doch bij het vertrek van den post was men het vuur nog niet meester. De verbrande goederen bestonden meerendeels uit katoen, indigo, gom en thee; velen dier goederen waren voor Antwerpsche rekening gekocht en lagen ter verzending gereed. De schepen, welke in de koo van Waterloo lagen, waren in groot gevaar; reeds de uiterste punt der boegspriet van het schip *Jacob Pennel* had vuur gevat, en is het want van den *Constitutionnel* voor een oogenblik in brand geweest. De loodsboot n°. 3 heeft veel door het vuur geleden.

DUITSCHLAND.

TRIEST 30 Sept. Z. M. de Keizer van Rusland heeft, gedurende Hoogst deszelfs verblijf in Beijeren, het bevel uitgevaardigd tot de uitgifte van de 3de serie der Grieksche leening; het lijdt geen twijfel, dat Z. M. de Koning Lodewijk Philips op dit besluit veel invloed heeft gehad, en dit is dan ook weder het herhaalde bewijs, dat het lot van Griekenland door de verwantschap met het Beijersche hof zeer veel is verbeterd.

WEENEN 2 Oct. Men verneemt, dat Z. M. de Keizer, bij Hoogst deszelfs reis, aan de armen van Lodi 900 liras, aan die van Bergamo 3600 liras en aan die van Cremona 3000 liras ten geschenke heeft gegeven.

— In den nacht van den 2 Oct. zijn te Unteraltersheim 60 gebouwen en daaronder de Israëlitische synagoge afgebrand.

BERLIN 6 Oct. Z. K. H. de Kroonprins is heden, van Hoogst deszelfs reis naar Stettin, alhier terug gekeerd.

FRANKRIJK.

PARIS 9 Oct. Volgens den *Moniteur Parisien*, moet de Fransche regering, door middel van den telegraaf, het berigt van de verwijdering van prins Lodewijk Buonaparte ontvangen hebben. Deze tijding wordt ook door het *Journal des Débats* bevestigd, ofschoon men nog in het onzekere schijnt te verkeeren omtrent het verblijf, dat de genoemde prins zich heeft gekozen. Voorts beweert de *Constitutionnel*, dat dien ten gevolge de troepen-bewegingen in het zuiden des rijks en langs de Zwitsersche grenzen vooreerst zullen gestaakt worden.

Ten gevolge van deze meer gunstige berichten betreffende het vertrek van den prins Lodewijk Buonaparte, begint men alhier weder aan een spoedige en vredelievende oplossing der geschillen met Zwitserland te gelooven; echter was er te Parijs een gerucht in omloop, dat de Zwitsersche Bond zoude verklaard hebben, dat, na de vrijwillige verwijdering van den genoemden prins, geen antwoord meer aan Frankrijk behoeft te geven te worden, daar deze staat geen regt bezit om zich in de inwendige aangelegenheden der republiek te mengen. Intusschen moet dezes morgen een adjudant van den minister van Oorlog naar Lyon vertrokken zijn, die, naar men wil, overbrenger is van bevelen voor den bevelvoerder generaal der militaire divisie aldaar.

— Rossini, die zich thans in Italië bevindt, wordt erlang alhier verwacht. Hij zal waarschijnlijk gedurende den winter in deze hoofdstad vertoeven, en men verzekert, dat hij eene nieuwe opera in 5 afdeelingen heeft gecomponeerd, die voor de Koninklijke akademische muzikschool bestemd is. De onverdeelde goedkeuring, welke den componist van *Robert le Diable* en de *Huguenoten*, zoo ruimschoots is te heurt gevallen, schijnt voor dezen voortreffelijken kunstenaar eene aanmoediging geweest te zijn om andermaal de voortbrengselen van zijn genie aan de muzikale wereld mede te deelen.

— De Parijsche *Constitutionnel* zegt van zijnen correspondent te Amsterdam de onderstaande nota te hebben ontvangen, welke, naar het voorgegeven van gemeld blad, door den Oostenrijkschen gezant bij het kabinet van 's Gravenhage zoude zijn ingediend.

doorstaan, en dat wel in het bijzijn van de aanklaagster. De man geleidelijk zijne vrouw, door eene groote menigte menschen vergezeld, ten dien einde naar de kerk, alwaar men haar tot op het hemd en den onderrok ontkleedde en tegen den bijbel woog, met dat gevolg, dat de veronderstelde heks zwaarder werd bevonden dan de bijbel, waarom zij dan ook tot groot lof wezen van hare beschuldigster, met alle eer werd vrijgesproken.

REDDING EENER DRENKELING DOOR ELECTRICITEIT TE LONDEN.

Dezer dagen viel een meisje, HANNAH SHEETS genaamd, niet het hoofd naar beneden, in eene ton met water, staande op de plaats van het door hare ouders bewoond wordende huis, in *Castle Street, Golden Square*. Hoe lang het kind in het water heeft gelegen, is niet bekend, want geve, ruimen tijd had men naar hetzelve in het huis, op de straat en in den omtrek gezocht, voordat men aan de ton dacht. Toen men het meisje om deezelwe haalde, was het koud en stijf, en alle gewone middelen, die den leechmeester B. W. PARKER in het werk gesteld, om de drenkeling in het leven terug te brengen, waren vruchteloos. Dit ontwarende, kwam de gezegde leechmeester op het denkbeeld, als laatste middel, de electriciteit te beproeven. Eerst electriciseerde hij het hoofd, daarna de borst en rug, graat, door ligte schokken, welke hij langzamerhand versterkte, ten einde ware het mogelijk, lucht in de borst te brengen; na tien minuten daarmede te hebben volgehouden, ontwaarde men eenige teekenen van ademhaling, en na eene dusdanige behandeling van drie kwartier uurs, hield de heer PARKER het genoegen te zien, dat het kind weder geheel tot zich zelve kwam; thans is het volkomen hersteld.

B. J. ADVULING.

De beroemde schilder HORACE VERNET, van zijne reize in *Algiers* verhalende zegt, dat aldaar volmaakt de Oostersche zeden heerschen, en dat enkele gewoonten van het huiselijk leven te *Algiers* en in den omtrek, volmaakt strooken met de, waaraan in het oude testament wordt gewaagd,

De drie vertegenwoordigers der Noordse Mogendheden hebben op een beslissing aangehouden, waarbij de bepalingen van het tractaat (der 24 artikelen), betreffende de territoriale kwestie zouden worden gehandhaafd. Frankrijk en Engeland, die, vóór de schorsing der werkzaamheden van de Conferentie, in deze handhaving schenen te zullen toestemmen, hebben de ingevingen van vorst Leopold ontvangen, en zich bevestigd om de drie andere Mogendheden te overtuigen, dat deze kwestie moest herzien worden. Maar de twee Mogendheden, toegevoegd aan het getal, en gebonden door de bepaling, om alles bij volstrekte meerderheid van stemmen te beslissen, hebben moeten zwichten. Dien ten gevolge, is het thans boven allen twijfel, dat er geen wijzigingen in de 24 artikelen, ten aanzien der territoriale kwestie, zullen gebragt worden. Men heeft insgelijks een voorloopige beslissing aangenomen, die de schuld genomen. Eene vermindering van ten minste een derde zal er plaats hebben op de sommen, welke door België zullen betaald worden. Dordalve kan men, zoo van den kant van België als van dien van Holland, talloze reclamatiën verwachten. Het vastgestelde beginsel, betreffende de handhaving van de territoriale bezittingen, is echter naar denkbeeldig, en zal er nog veel tijd verlopen, alvorens men tot deze uitkomst zal geraken.

In de omstreken van Bologne-sur-mer, drong onlangs op het oogmerk, dat het middagmaal werd gehouden, een ongemakkelijke beer in het huis van eenen steenbakker, en wel het vertrek binnen, alwaar hij zich met zijn gezin aan tafel bevond. De vrouw en kinderen van den steenbakker namen de vlucht, terwijl de viervoetige gast gretig de opgedichte spijzen versond. De man des huizes verloor echter zijne bedaardheid niet, maar wapende zich met eenen stoel. Weldra vernam men, dat de beer eenen Engelschman toebehoorde, en het beest liet zich, na verzadigd te zijn, gewillig terug leiden. Over het geheel toonde het zeer tam te zijn.

De heer Casimir Delavigne heeft heden zijn stuk *La Popularité* in de Comedie-Française gelezen, waarbij ook Mlle Mars tegenwoordig was. De lezing begon des morgens, omstreeks twaalf ure, en eindigde ten vier ure na den middag. Het stuk is met algemeene goedkeuring aangenomen.

Sedert de laatste veertien dagen waren in deze hoofdstad zeer ongunstige geruchten, omtrent de gezondheid des Konings, in omloop, welke steeds meer en meer geloof begonnen te verkrijgen. De *Moniteur Parisien*, een blad, dat gezegd wordt onder den invloed der Fransche regering te worden geschreven, heeft het dan ook noodzakelijk geacht, al deze verontwaardigde geruchten voor valschen en verzonnen te verklaren, terwijl, naar men vernoot, Lodewijk Philips nog daarenboven heeft besloten, heden avond de voorstelling van *Mithridates*, in het Théâtre Français, met Hoogst-duszelfs tegenwoordigheid te vereeren, ten einde alzoo op de onwederspreklijkste wijze de kwaadwilligheid der tegenpartij te beschamen.

Het genoemde blad voert er ook bij, dat al, wat men omtrent een aanstaande reis van Z. K. H. den hertog van Nemours naar Duitschland had verhaald, insgelijks geheel bezijden de waarheid is.

De brug te Beaulieu over de Dordogne geslagen, welke hoogst voordelig voor die stad zou zijn, met betrekking tot de gemeenschap van Auvergne met het departement, heeft de proeve, maandag 11. genomen, niet kunnen doortaan. Zij mocht niet goedgekeurd of gebruikt worden, dan na eene zwaarte van 200,000 kilogrammes te hebben gedragen. Aan het bepaalde gewicht ontbraken slechts 3,000 kilogrammes, toen men ontwaarde, dat eene der zuilen aan het einde, en eene andere in het midden van de brug scheurden. Terstond verwijderde zich de zaamgevloede menigte, en de bestuurder der werkzaamheden had naauwelijks de brug verlaten, of de beide zuilen en de brug zelve stortten in.

BAYONNE 5 Oct. Het gerucht, dat de Carlisten te Sangue zijn binnen gerukt, bevestigd zich. Eene divisie van de troepen, onder bevel van den brigadier Goni, heeft in die stad ongeveer 4,000 mudden tarwe benageld. Het garnizoen had zich, op het vernemen, dat de Carlisten aanrukten, terug getrokken, en zich in de kerk opgesloten, die zij, uit voorzorg, reeds eenigen tijd geleden, hadden versterkt. De Carlisten hebben de stad bezet gehouden.

Men spreekt van eener aanval op Lumbier, door de Carlistische troepen van Navarra; het geslacht voor het beleg, hetwelk te Juigo is geplaatst, zal tegen die stad gebruikt worden; 400 werklieden zijn bezig om de wegen te herstellen, ten einde het geslacht te kunnen vervoeren. Drie bataljons van Alava, van het leger van Marotto, beschermen de werklieden; deze troepen bevinden zich te Arroz, 4 mijlen van Lumbier.

Garcia heeft de vallei van Itzarbe bezet, in de nabijheid van het grondgebied van Tujalla, en wordt gadeslagen door Diego Leon, en den maraal Espeleta.

SPANJE.

MADRID 2 Oct. Men spreekt alhier van eene wijziging in het Kabinet; de algemeene aandacht is gevestigd op den minister Valguera. Men veronderstelt, dat hij de portefeuille zal blijven behouden; doch in het tegenovergesteld geval zou dezelve ad interim aan den heer Conzola, onder-secretaris van Staat, toevertrouwd worden. De kolonel, chef van de brigade van Opper-Aragon, heeft de volgende tijding herwaarts gezonden: De brigade, over welke ik de eer heb bevel te voeren, heeft zich roemvol gedragen, in een gevecht tegen de Katalaanse Carlisten, welke, aangevoerd door Gravat de Monsene Griset de Botra en den pastoor Compo, waren opgerukt, en wier voorhoede geheel verslagen is. Wij hebben 180 krijgsgevangenen gemaakt, en de pastoor heeft zijne ontkoming aan de vlugheid van zijn paard te danken. Op het slagveld hebben de Carlisten meer dan 100 dooden achtergelaten. — Narvaez bevond zich den 27 te Manzanares; deze generaal zal zich eerst naar Valladolid begeven, wanneer de rust in de provincie van Toledo hersteld zal zijn. Ora is den 24 te Teruel binnengerukt, met 3 bataljons en 6 eskadrons; men weet nog niet, welke bestemming deze troepen zullen hebben; door dezelven zijn 80,000 rations opgeteicht. Men verwacht den generaal van Halen om de krijgsovereenkomst te beginnen.

SARAGOSA 3 Oct. De divisie van Pardinias, tusschen Maella en Caspe, door de Carlisten van Cabrera, aangevallen, heeft een groot verlies geleden. Zij heeft 50 dooden en 2 à 300 krijgsgevangenen achtergelaten; door sommigen wordt het gerucht verspreid, dat de generaal Pardinias krijgsgevangenzijn zijn; anderen beweren, dat hij zich zelf heeft om het leven gebragt, bij het zien, dat zijne troepen voor de krijgsmagt der Carlisten bezweken. In allen geval is dit gevecht noodlottig, doordien men Neder-Aragon thans als verloren moet beschouwen.

TURKIJE.

KONSTANTINOPOL 13 Sept. De *Augsburger Allgem. Zeitung* deelt, onder vorenstaande dagteekening, eenen brief uit Konstantinopel mede, welke gezegd wordt van een gewoontje wel onderrigt correspondent te zijn, ofschoon het daarin vervatte bericht echter nadere bevestiging vereischt. «Ik haast mij u mede te deelen, dat tusschen Groot-Brittannië en de hooge Porte een defensief en offensief tractaat gesloten is. Deze daadzaak, welke geen toelichting behoeft, zal u met een oogenblik den stand der Staatkunde en de gesteldheid der betrekkingen in het Oosten onthullen. De geheele slagorde ligt, als ware het, voor u bloot: aan de eene zijde Engeland en Turkije, aan de andere Perzië en Rusland; Frankrijk wankelende tusschen beiden.

Mehemed de gelegenheid afwachting, bewaart Oostenrijk een veel betekenend zwijgen. Zal zich het tooneel van den aanstaanden strijd enkel tot Perzië bepalen? Zal Rusland openlijk optreden, of wel heimelijk de belangen van den Schah ondersteunen? Zullen diplomatische onderhandelingen den storm nog eenmaal bezweren? Naar den natuurlijke gang der dingen, naar den aard van het vraagstuk, hetwelk beslist moet worden, bestaat er geen twijfel meer, of de vijandige elementen zullen tegen elkander botsen. Het geldt hier het overwigt van den Russischen of Engelschen invloed in Azië; gene der beide strijdende partijen zal goedschiks het veld ruimen. Of zal het de aan uitreddingsmiddelen zoo vruchtbare staatkunde gelukken, ook hier een uitweg te vinden? Het is mogelijk; maar wat kan daarmede anders worden gewonnen, dan een uitstel van korten duur, waardoor, in het vervolg, de oplossing van het vraagstuk nog bloediger en langwijlijger zal worden. De werkzaamheid des Sultans, zijn vast besluit, nu hij zich, door den haat tegen zijnen trotschen vazal in Egypte, en te gelijk doorden uitgeputten toestand, waarin hij zich bevindt, tot het aangaan van nieuwe en gevaarlijke combinatiën heeft laten verleiden, overtreffen, ten minste hier in Konstantinopel, de verwachting, welke men van beiden koesterde. Het zenden van troepen naar Azië aan de eene, en naar de grenzen van den Donau aan de andere zijde, houdt steeds aan. Reeds is er bevel gegeven om de drie legiën, en in het arsenaal, alsmede bij alle militaire inrigtingen, heerscht eene onrustige beweging. Nog is welk waar, dat de algemeene aandacht der bevolking op het geslacht der uitwerkingen van deze kanten echn

ter, na helgen reeds geschied is, in geen geval lang achterwege blijven. In de haven van Smyrna, Vudla, en in de nabijheid der in dien omtrek gelegen eilanden bevinden zich tegenwoordig de Engelsche, Fransche en Turksche vlooten, onder de bevelen der admiraals Stopford, Gallois en Ahmed-Fewzi-Pacha; weldra zal het beslist worden, of deze vlooten naar het Noorden of naar het Zuiden zullen stevenen. Volgens berichten uit het leger in Azië, is de generaal Chruszowsky, met een gevolg van officieren, aldaar aangekomen.

STADSNIJEUWS.

AMSTERDAM 11 Oct. Heden heeft de eerste openbare terechtzitting der alhier gevestigde criminele rechtbank plaats gehad, in welke de heer officier van criminele justitie requistor genomen heeft, dat een aanzienlijk getal advocaten, welke zich daartoe hadden aangemeld, zoude worden toegelaten tot het afleggen van den eed, bij de wet voorgeschreven. Van dit requistor is door de rechtbank verleend geworden acte, waarna door de heeren advocaten, die eed is afgelegd, in handen van den heer president. Daarop is de terechtzitting weder onmiddellijk gesloten.

Gelooerd in het Hof van Holland, op het Water, de graaf Joseph Appony van Presburg, kamerheer van Z. M. den Keizer van Oostenrijk, met echtgenoot en gevolg.

Gisteren avond ten negen ure is, op de Keizersgracht bij de Weesperstraat, een manspersoon in het water gevallen; dadelijk gered zijnde, is hij naar eene nabij zijnde herberg gebragt, en, na aldaar eenigen tijd vertoefd te hebben, naar zijne woning vervoerd geworden. Dronkenschap schijnt de oorzaak van dit ongeval te zijn.

GETROUWD. 10 Oct. C. J. Muller en J. E. Möller.

BEVALLEN. 9 Oct. A. L. de la Fontaine Sluiter, geb. van der Leeuw, D.

OVERLEDEN. 5 Oct. J. D. E. Hunteur, laatst wed. A. van Beeklingh, 78 j. — 3 Oct. M. Stoll, geb. B3hm.

NEDERLAND.

AMSTERDAM 11 Oct. Men schrijft ons, dat Z. M. dezer dagen een besluit heeft genomen, houdende wijziging in het tarief voor de vaart van Amsterdam naar de Lek, met bepaling dat de berekening der regten, ten aanzien der Rijsschippers, zal moeten geschieden naar de grootte der schepen, bij hunne patenten in centenars van 50 Ned. ponden uitgedrukt, door de sluiswachters tot scheepsonnen van 20 centenars of 1000 Ned. ponden over te brengen.

Tevens heeft Z. M. dezer dagen goedgekeurd een reglement voor opmaling van water, door de molens in het Winsumer en Schaphalster Zijlvest, te Groningen.

Beursprijzen der Effecten.

OMSCHRIJVING DER EFFECTEN.		AMSTERDAM, 11 October, 4½ ure.					
		volg. de Soc. tot nut des Obligat. handels.			volgens de Effecten-Sociëteit.		
		van	tot	Geb. ven	laag- sto	hoog- sto	Geb. ven.
NEDERL...	Werkelijke Schuld...	53½	103	101½	53½	103	101½
	Dito...	101½	103	101½	101½	103	101½
	Uitgestelde dito...	23½	24½	23½	23½	24½	23½
	Kansbiljetten...	95½	96	95½	95½	96	95½
	Amortisatie-Syndic...	3½			3½		
	Dito...	171½	172½	171½	171½	172½	171½
	Handel-Maatschappij...						
	Nieuwe dito...						
	Nieuwe dito 1837...						
	Entrepôt-Bek...						
	Cost-lud. Leening...	99½	100	99½	99½	100	99½
	Dito...						
	Aandeelen Kansb...						
	Spoorweg Haarlem...						
	Aand. Rijn-Spoorw...	105½		105½			
FRANKR...	Inschrijving G. B...						
ENGLAND...	Dito...						
SPANJE...	Leening Ardoins...	17	17½	17½	17½	17½	17½
	Dito onbep. Stuk...						
	Passive...						
	Deferred...						
	Fransche Uitgestelde...	5½		5½			
	Engelsche dito...						
PORTUGAL...	Oblig. te Londen...						
NAPELS...	Certific. bij L. & B...						
	Dito Falc. & Co...						
	Dito te Londen...						
	Aandeelen Tavolieren...						
	Dito te Parijs...						
RUSLAND...	H. & C. 1783, 1818...	105½		105½			
	Dito 1828, 1829...	105½	106	105½	105½		
	Dito 1831, 1833...	97½	98	97½	97½		
	Oblig. te Londen...						
	Dito te Hamburg...						
	Inschr. in Assign...	69½		69½			
	Certific. van dito...						
POLEN...	Aandeelen d. A. 300...						
	Dito A. 500...						
PRUISSEN...	Dito R. 50...						
	Neg. Londen 1830...						
OOSTEND...	Aandeelen d. A. 100...						
	Dito A. 250...						
	Metaliek...	103½		103½			
	Dito...						
	Dito...						
	Dito te Londen...						
	Weenerb. Gold & Co...						
	Dito...						
	N. Ween. Aand. d. 500...						
DENEMARK...	Oblig. te Londen...						
BRAZILIË...	Dito dito...	80½		80½			
LOUISIANA...	Hopa & Comp...			99½			
DARSTADT...	Aand. bij loting...						

BEURSBERICHT.

AMSTERDAM, 11 October, 1838.

De markt in Hollandsche Fondsen was heden algemeen in eene slaauwere stemming. In Integralen vertoonden zich eenige, doch niet belangrijke, verkoopers, waardoor dezelve ¼ pCt. lager dan gisteren bleven. Kansbiljetten leden mede eene prijsvermindering van circa ½ gullen; oude en nieuwe 6 pCt., alsmede 4½ pCt. Syndicaat, volgden de stemming der Integralen, en blijven alle tot iets lager gebood. Aand. Handel-Maatschappij konden zich mede op hunnen vorigen prijs niet souteneren; geopend op 172½, daalde dezelve allengskens tot 171½, en blijven 171½, ½; de omzet daarin was echter niet beduidend. Aandeelen Rijn-Spoorweg 105½.

De handel in Spaansche Fondsen was ook heden weder onbelangrijk, en even als te Antwerpen, gingen dezelve op nieuw in prijs terug, en blijven ½ pCt. lager dan gisteren. In overige vreemde Fondsen ging, tot nagenoeg onveranderde koersen, weinig of niets om.

Griekenl. bl. d. £ 500. 12½.

Koers van het Geld: Beloning 2½. Prologatie 2½, ¼. Wissel-Disconto 2½ pCt.

Prijzen ten 5 Ure: Integralen 53½. Kansb. f 23½ à 1½. Handel-Maatsch. 171½. Ardoins d. £ 85. 17½ à ½.

ROTTERDAM, 9 October. Wisselk. Londen 2m f 12.07½, k. f 12.15.

FONDSEN EN WISSELKOERSEN OP VREEMDE.

BEURZEN.

LONDEN, 8 October.

Consols op tijd.....	3 pCt.	94½ à 4.	Spanj.-Ard. m.c. 5 pCt.	18½ à 1½.
Brazilië.....	5 "	70½ à 80.	Passive.....	" 4½ à ½.
Columbia 2e L.....	6 "	24½ à 30.	Deferred.....	" 7½ à 8½.
Mexico.....	6 "	23 à 18.	Portugal.....	5 " 33½ à 34½.
Pern.....	3 "	17 à 18.	dito.....	3 " 21½ à 22½.
Denemarken.....	3 "	74½ à 75.	Holland.....	2½ " 63½ à 54.
Rusland.....	5 "	111½ à 112.	dito.....	5 " 100½ à 4.
			one O. f.....	5 " 98½ à 4.

PARIS, 9 October.

Inschr. op nlt. 5 pCt. 109.50.	Spanj. Ardoins. 5 pCt. 191. 20.
ditokantant. 5 " 109.45.	Napels, Falcon. 5 " 100.15.
dit op nlt. 3 " 81.	Haiti..... fr. 370.
ditokantant. 3 " 80.95.	Bank bij Lafitte fr. 1120.
Bank-Actiën... 2330.	

Fransche Fondsen waren heden iets minder vast dan gisteren, dewijl he berigt van het vertrek van prins Lodewijk Napoleon uit Zwitserland reeds toen was bekend, en alzoo leden geen invloed meer had; men verspreidde het gerucht, dat het gouvernement door eene télégraphische dépêche antwoord van den Zwitsersche bond of deszelfs nota had ontvangen. De bond zoude geantwoord hebben, dat, daar de prins Lodewijk vertrokken was, het onnoodig was enig antwoord aan Frankrijk te geven, dat zich niet had te mengen in binnenlandsche aangelegenheden, welke de republiek betroffen. 3 pCt. openden op 81, doch blijven 80.95; 5 pCt. zijn van 109.55 terug gegaan tot 109.45; de omzet daarin was echter niet belangrijk. De aandacht blijft voortdurend op de Aandeelen Spoorwegen gevestigd; dezelve waren echter heden iets meer aangeboden. Na de beurs: 3 pCt. 81. Wisselk. Amst. 1m 57½, 3m 57½.

ANTWERPEN, 10 October.

Metaliek.... 5 " 137.	Ardoins..... 5 pCt. 17½.
Partialacten... f 458.	Uitgestelde... " 54.
Loten d. 500... " 768.	Napels, Falcon. 5 " 93½.
Pol. Lot. d. 500... " 137½.	Brazilië..... 5 " 80.
dito 300... " 118½.	Denemarken... 3 " 75½.
Nassau Loten... " 22½.	Pruiss. Loten... " 117½.
Darmst. Loten... " 24.	Tavolieren... 3½ " 39½.

De handel in Ardoins blijft voortdurend onbelangrijk, en de stemming daarin zonder eenige bekende reden slaauw; van Londen heden ½ lager, evenwel van Parijs onveranderd komende, zijn dezelve op nieuw in prijs terug gegaan; geopend op 17½ p., daalden zij allengskens tot 17½, en blijven 17 p. op morgen. Premie op nlt. 17½ d. ½, op morgen 17½ d. ½. Brazilianen waren 79½ g., 80 p. Aand. in de Bank voor de Volksligt 102½. Sociëteit de Commerce geopend op 100, blijven 99.

BRUSSEL, 10 October.

3 ure: Ardoins zijn heden, nagenoeg zonder handel, genoteerd 17½ onder 17½ kan men echter niet kopen.

BERLIN, 6 October.

Praiss. Leen... 4 pCt. 103.	Pol. Lot. d. 500 pCt. 77½.
Loten dito... " 69½.	dito 300... " 67.
Metaliek..... 5 " 110.	Holland..... 2½ pCt. 52.
dito 3 " 82½.	Napels, Falcon. 5 " 94.
Bank-Actiën... 694.	Denemarken... 3 " 75½.
Rusl. Londen... 5 " 113.	Darmst. Loten... " 137½.
dito Hamb... 5 " 108½.	Nassau Loten... " 12½.
dito 1831 en 33 5 " 108½.	

De handel in Fondsen was heden iets levendiger, en de koersen van eenige iets hooger. Wisselk. Amst. k. 140½, 2m 140½.

FRANKFORT A/M, 8 October.

Metaliek..... 5 pCt. 100½.	Pol. Lot. d. 500 " 77½.
dito 3 " 79½.	dito 300 " 66½.
Bank-Actiën... f 1734.	Holland..... 2½ pCt. 52½.
Loten d. 500... " 127.	Syndic..... 4½ " 94½.
Darmst. Lot... " 62½.	dito 3½ " 78½.
N. dito " 23½.	Spanj. Ard... 5 " 74.
	Taunusbahn... f 271½.

De meeste Fondsen waren heden, ten gevolge van eenige verkoopen á kontant, iets lager; op tijd kon men echter beter prijzen bedingen.

WIESEN, 4 October.

Metaliek..... 5 pCt. 107½.	Loten d. 500... " 128½.
Bank-Actiën... " 1460.	

LONDEN, Dingsdag 9 October.

Consols op tijd..... 3 pCt. 94½ à 4.	
Brazilië..... 5 " 70½ à 80.	
Mexico..... 6 " 23 à 18.	
Columbia 2de Leen..... 6 " 24½ à 30.	
Pern..... 3 " 17 à 18.	
Denemarken..... 3 " 74½ à 75.	
Rusland..... 5 " 111½ à 112.	
Spanje Ardoins m. c.... 5 " 18½ à 19.	
Passive..... 4½ à 4.	
D. ferred..... 7½ à 8.	
Portugal..... 5 " 33½ à 34½.	
Dito..... 3 " 21½ à 22½.	
Holland..... 2½ " 53½ à 54.	
Dito..... 5 " 100½ à 4.	
Dito O. I..... 5 " 98½ à 4.	

Over het algemeen was er weder weinig handel. Spaansche Fondsen iets williger. Brazilianen iets slaauwer. In overige geene variatie.

WISSELKOERSEN. 11 October 1838.

	Geld.	Papier.		Geld.	Papier.
Parijs kort	56½	56½	PortaPort 3/m	42½	
" 2/m	56½		Genna 2/m	40½	
Bordeaux kort	56½		Livorno "	39	
" 2/m	56½		Napels "	79½	
Madrid 3/m	103½		Petersb. "	10½	
Cadix "	103½		Weenen 6/w	35½	
Seville "	101½		Augsburg "	35½	
Bilbao 3/m	101		Frankfort "	36½	
Lissabon 3/m	43.		Rotterdam	pCt.	

SCHEEPVAART EN HANDEL.

Schepen in Lading.

AMSTERDAM.

Naar BATAVIA, het gek. tweed. fregatschip *Palembang*, Kap. G. J. L. van der Hucht, van Amsterdam. Adres bij Coopman en de Wit en Lenaert, van Olivier en Comp., Hoyerman en Schuurman, en de Vries en Comp.

Naar BATAVIA, het gek. fregatschip *Oost-Indiën*, Kap. G. Blom, van Amsterdam. Adres bij Coopman en de Wit en Lenaert, van Olivier en Comp., Hoyerman en Schuurman en de Vries en Comp.

Naar TRIEST, het Ned. gezinkt kofschip *de Jonge Gerbrand*, Kap. B. F. Neppers. Vertr. 20 Oct. Adres bij Jan Corver en Comp.

Naar GENOVA en LIVORNO, het Nederlandsch kofschip *Alotta*, Kap. F. B. Neppers. Vertr. 20 Oct. Adres bij Jan Corver en Comp.

Naar MARSEILLE, het Ned. gezinkt schoonschip *Henrietta*, Kap. T. G. van Rijn. Vertr. 20 Oct. Adres bij Jan Corver en Comp.

Naar MARSEILLE, het Nederl. kofschip *Douro*, Kap. H. de Haas. Vertr. 20 Oct. Adres bij J. C. de Grys en Zoon.

Scheepstijdingen.

Het schip *Antoinette*, Kap. Knudsen, v. Havana n. Cowes, om order, was den 6 Oct. bij Falmouth.

Het schip *Francia*, Kap. Edwards, v. New-York n. Amsterdam, is den 6 Oct. ter reede van Dover binnengeloopen.

Anfang um 7 Uhr.